

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 374/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Blockchain SK s. r. o.**, Bakosova 60, Banská Bystrica, IČO 44 865 678, zastúpenej LEGAL GROUP, s. r. o., Lomonosovova 2, Bratislava, IČO 47 237 589, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát Mgr. Tomáš Rusiňák, LL.M., proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Cob 5/2019-354 z 27. februára 2020 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Obdo 5/2021 z 10. februára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia a napadnutým uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie krajskému súdu a najvyššiemu súdu. Súčasne navrhuje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 446 466,77 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 23 Cb 133/2014 v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa proti žalovanej (Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s.) domáhala zaplatenia sumy 446 466,77 eur s príslušenstvom. Z rozsudku

okresného súdu č. k. 23 Cb 133/2014 z 28. mája 2018, ktorým bola žaloba zamietnutá, vyplýva, že obchodná spoločnosť Infra Services, a. s., ako objednávateľ (ďalej len „Infra Services“) uzatvorila 21. mája 2012 zmluvu o dielo s obchodnou spoločnosťou PRIMA INVEST, spol. s r. o., ako zhotoviteľom (ďalej len „PRIMA INVEST“), ktorej predmetom boli práce vykonané v prospech tretej osoby – žalovanej. Predmetom zmluvy o dielo bol záväzok PRIMA INVEST vykonať pre Infra Services práce vo vodárenských objektoch žalovanej.

3. Sťažovateľka odvodzovala pasívnu legitimáciu žalovanej od skutočnosti, že práce vykonané mimo rámca zmluvy o dielo boli realizované vo vodárenských areáloch v správe žalovanej, čím malo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu na úkor obchodnej spoločnosti PRIMA INVEST.

4. Zo zmluvy o postúpení pohľadávky okresný súd zistil, že PRIMA INVEST ako postupca uzatvorila so sťažovateľkou ako postupníkom 3. júla 2014 zmluvu o postúpení pohľadávky PRIMA INVEST v sume 446 446,77 eur proti Infra Services a žalovanej, ktoré ako dlžníčky mali splniť dlh postupcovi spoločne a nerozdielne. Pohľadávka mala vzniknúť realizáciou prác nad rámec prác stanovených v zmluve o dielo uzatvorenej medzi postupcom a Infra Services, pričom tieto práce boli realizované vo vodárenských objektoch žalovanej.

5. Okresný súd konštatoval, že záver o existencii bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej nie je možné konštatovať zo skutkových tvrdení sťažovateľky, podľa ktorých práce, ktorých zaplata sa touto žalobou sťažovateľka domáhala, boli vykonané nad rámec zmluvy o dielo na základe ústnych objednávok pána [REDAKOVANÉ], ktorý bol vedúcim správy Infra Services. Podľa okresného súdu aj keby došlo k objednaní takýchto prác, bolo by prijatie objednávky a následnú realizáciu týchto prác PRIMA INVEST možné považovať iba za uzatvorenie novej zmluvy o dielo, ktorá by bola opäť uzatvorená medzi Infra Services a PRIMA INVEST s povinnosťou uhradiť cenu prác na strane Infra Services, keďže pán [REDAKOVANÉ] konal práve v menej menovanej spoločnosti. Podľa okresného súdu zo samotných skutkových tvrdení sťažovateľky vyplýva, že žalovaná nikdy nebola nositeľom povinnosti uhradiť cenu práce, a to bez ohľadu na skutočnosť, že išlo o práce vykonávané v súlade a v rámci predmetu uzatvorenej zmluvy o dielo alebo o práce osobitne dojednané zamestnancom Infra Services. V oboch prípadoch totiž nie je možné vykonané práce považovať za plnenie, ktoré by bolo poskytnuté bez právneho dôvodu, ktoré by mohlo zakladať nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovanej. Žalovaná nikdy nebola objednávateľom týchto prác, a tak jej nemohla vzniknúť ani povinnosť uhradiť ich cenu, a preto v konaní nie je daná pasívna legitimácia žalovanej. Ani pri preukázaní pravdivosti a opodstatnenosti skutkových tvrdení uvádzaných sťažovateľkou by nebolo možné žalobe vyhovieť, a preto súd nevykonal navrhované dokazovanie výsluchom svedkov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

6. Už uvádzané skutkové tvrdenia boli obsahom žaloby sťažovateľky. Sťažovateľka tieto skutkové tvrdenia zmenila v podaní doručenom okresnému súdu 23. mája 2018, v ktorom tvrdila, že práce vykonané PRIMA INVEST nad rámec zmluvy o dielo boli objednané priamo zamestnancami žalovanej. Uvedené podanie vyhodnotil okresný súd ako zmenu žaloby spočívajúcu v zmene alebo doplnení rozhodujúcich skutočností uvedených v žalobe, pričom túto zmenu žaloby okresný súd nepripustil. V konkrétnostiach zdôraznil, že skutočnosť objednania prác, ktorých zaplata tvorí predmet sporu, priamo vedúcimi stredísk žalovanej nevyplýva zo žiadnych listinných dôkazov, ktoré boli v konaní vykonané. Aj sťažovateľkou navrhované výsluchy [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] mali preukazovať skutkové tvrdenia v žalobe uvedené, teda tvrdenia

o objednaní prác pánom [REDAKOVANÉ], ktorý konal v mene Infra Services. Na preukázanie nových skutkových tvrdení obsiahnutých v podaní, ktorým sa sťažovateľka domáhala zmeny žaloby, by tak bolo potrebné preukázať, že k objednaníu prác skutočne dochádzalo zo strany pracovníkov žalovanej, resp. že ich pracovné zaradenie ich k vykonávaniu takýchto úkonov oprávňovalo. Výsledky doterajšieho konania by tak nemohli byť podkladom na rozhodnutie o novej zmenenej žalobe.

7. Nad rámec uvedeného okresný súd zdôraznil, že sťažovateľka nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitímáciu, ktorú odvodzovala od zmluvy o postúpení pohľadávky uzatvorenej medzi ňou ako postupníkom a PRIMA INVEST ako postupcom. Predmetom postúpenia totiž môže byť len určitá pohľadávka, t. j. právo na plnenie od dlžníka, a táto musí v čase postúpenia existovať. Podľa okresného súdu podľa obsahu zmluvy o postúpení táto zmluva uvedené kritériá nespĺňala, keďže predmetom zmluvy o postúpení pohľadávky z 3. júla 2014 malo byť postúpenie pohľadávky v sume 446 466,77 eur, ktorú mali splniť spoločne a nerozdielne Infra Services a žalovaná, pričom je zrejmé, že PRIMA INVEST takouto pohľadávkou nikdy nedisponovala. Infra Services a žalovaná by nikdy nemohli byť zviazané uhradiť PRIMA INVEST požadovanú sumu spoločne a nerozdielne. Táto povinnosť by, vychádzajúc zo skutkových tvrdení sťažovateľky, mohla svedčiť iba Infra Services. V prípade, ak by práce boli objednané priamo žalovanou, táto povinnosť by svedčila iba žalovanej. Podľa okresného súdu je preto zmluva o postúpení pohľadávky podľa § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatnou, keďže jej predmetom bolo postúpenie pohľadávky, ktorou postupca nikdy nedisponoval. Existenciu pasívnej solidarity pri uplatňovaní nároku medzi Infra Services a žalovanou nemožno odvodiť ani zo skutočnosti, že žalovaná bola vlastníkom 100 % akcií Infra Services, keďže ide o samostatné právnické osoby, ktoré za svoje záväzky zodpovedajú samostatne. Záväzok jednej z týchto právnických osôb druhú nezaväzuje, a to bez ohľadu na to, či tieto sú navzájom vlastnícky prepojené alebo nie.

8. Okresný súd v závere konštatoval, že preskúmaním aktívnej vecnej legitímácie na strane sťažovateľky, ako aj pasívnej vecnej legitímácie na strane žalovanej dospel k záveru, že ani jedna zo strán sporu nie je vecne legitimovaná, keďže na sťažovateľku bola postúpená neexistujúca pohľadávka a žalovanej nikdy nesvedčila povinnosť uhradiť služby, ktorých zaplata sa sťažovateľka domáhala.

9. Na odvolanie bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený ako vecne správny rozsudkom krajského súdu č. k. 4 Cob 5/2019 z 27. februára 2020, v ktorom sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením okresného súdu v celom rozsahu, pričom zdôraznil, že argumenty sťažovateľky nie sú spôsobilé privediť iné právne hodnotenie stavu veci.

10. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie *inter alia* z dôvodu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a z dôvodu odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu [§ 421 ods. 1 písm. a) CSP].

11. Vadu zmätočnosti sťažovateľka odôvodňovala tým, že vo vzťahu k aktívnej vecnej legitímácii súdy skúmali platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, odkloniac sa zároveň od ustálenej judikatúry. Najvyšší súd v podstatnom poukázal na rozdielnosť inštitútov procesnej legitímácie a vecnej legitímácie a v konkrétnostiach ďalej uviedol, že oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky zakladá bez ďalšieho aktívnu procesnú legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky, pričom súd z takéhoto oznámenia vychádza bez toho, aby

ako prejudiciálnu otázku skúmal existenciu a platnosť zmluvy o postúpení (R 119/2003). Neskoršia súdna prax sa odklonila od už uvedeného názoru len v tom, že dlžník je oprávnený domáhať sa skúmania platnosti postúpenia, ak zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá v rozpore so zákonom, pričom nie je rozhodujúce, či mu postúpenie oznámil postupca alebo preukázal postupník (R 46/2009). V konkrétnych okolnostiach veci nebol podľa najvyššieho súdu spochybnený samotný proces postúpenia, pričom predmetom konania bolo skúmanie práva obsiahnutého v zmluve o postúpení, keďže toto právo mohlo založiť oprávnenie žalovanú povinnosť od žalovanej vymáhať. Pokiaľ sťažovateľka neosvedčila, že je držiteľkou hmotného práva, potom jej žaloba musela byť logicky zamietnutá ako nedôvodná, čo svedčí nedostatku aktívnej vecnej legitímácie, ako aj tomu, že sudy nižších inštancií svoj záver riadne odôvodnili.

12. Vadu zmätočnosti sťažovateľka videla aj v porušení zásady kontradiktórnosti z dôvodu nevykonania ňou navrhovaných dôkazov, a to výsluchu svedkov. Najvyšší súd v podstatnom akcentoval možnosť súdu vykonanie dôkazu zamietnuť. Zároveň však zdôraznil, že v prípade zamietnutia vykonania dôkazu sa o tom vydá uznesenie do zápisnice o pojednávaní a následne sa dôvody zamietnutia uvedú aj v odôvodnení rozhodnutia. Súd prvej inštancie, ako aj krajský súd pritom uviedli dôvody zamietnutia vykonania dôkazov vo svojich rozhodnutiach, a preto najvyšší súd v uvedenom postupe nevidel prvok arbitrárnosti a námietku vyhodnotil ako nedôvodnú.

13. K porušeniu práva na spravodlivý proces spočívajúcemu v nepripustení zmeny žaloby podľa najvyššieho súdu nedošlo, keďže ako kľúčový argument na podporu nepripustenia zmeny žaloby bola označená nepoužitelnosť výsledkov skoršieho konania na konanie o zmenenej žalobe, čo je zákonný dôvod nepripustenia zmeny žaloby. Rovnako odvolací súd sa stotožnil s nepripustením zmeny žaloby, konštatujúc, že vo veci sa uskutočnili viaceré pojednávania a v danom čase mal súd už vykonané dokazovanie listinnými dôkazmi i výsluchom strán. Navyše odvolací súd poukázal na účelovosť konania sťažovateľky, ktorá sa zmeny domáhala po tom, ako súd prvej inštancie oboznámil strany so svojím predbežným právnym posúdením veci. Podľa najvyššieho súdu sa vo veci konajúce sudy vysporiadali so všetkými okolnosťami priebehu konania, pričom samotné konštatovanie nepripustenia zmeny žaloby znamenalo len to, že súd nepristúpil k ďalším návrhom žalobcu na vykonanie dokazovania, s čím sa zároveň preskúmateľným a zrozumiteľným spôsobom v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal.

14. V rámci dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka formulovala právnu otázku, či relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Najvyšší súd k tomu uviedol, že kľúčovou otázkou, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nebolo to, či postupca informoval dlžníka o postúpení pohľadávky. Rozhodujúcim bolo konštatovanie neexistencie postúpenej pohľadávky proti žalovanej a ako dôsledok uvedeného stavu absencia vecnej legitímácie sťažovateľky proti žalovanej. Žalovanej teda nikdy nesvedčila povinnosť plniť sťažovateľke, túto povinnosť mala výlučne Infra Services ako objednávateľ zo zmluvy o dielo. Sťažovateľkou položená otázka preto nepredstavovala kľúčovú otázku, na základe ktorej by odvolací súd založil svoje rozhodnutie, nebola teda pre jeho právne závery podstatnou otázkou.

15. Nad rámec už uvedeného dovolací súd podotkol, že Občiansky zákonník koncepciou zmluvy v prospech tretieho, ktorá sa nepovažuje za zmluvný typ, ale podobne ako spotrebiteľské zmluvy za

určitý režim, pripúšťa, aby zo zmluvy uzatvorenej medzi dvomi zmluvnými stranami vznikli práva aj pre inú osobu, ako je zmluvná strana. Takémuto režimu zodpovedá aj v konaní predložená zmluva o dielo a z vykonaného dokazovania súdy správne ustálili vznik práv a povinností výlučne medzi účastníkmi zmluvy o dielo ako zhotoviteľom a objednávateľom. Tu neobstojí ani námietka dovolateľa, že súdy hodnotením tejto zmluvy nesprávne dospeli k tomu, že došlo k vzniku nových zmlúv, a tieto ich úvahy majú spočívať na nesprávnom závere o rozsahu oprávnení vedúceho správy. Súd prvej inštancie len hypoteticky, formulujúc svoju úvahu podmieňovacím spôsobom, formuloval dodatok toho, čo by mohlo byť dôsledkom navrhovaného (súdom zamietnutého) dokazovania ďalšími svedkami, a to stav, že by mohlo opäť len dôjsť k potvrdeniu skutočnosti, že by vzťah vznikol výlučne medzi tými, ktorí by potenciálnu novú zmluvu o dielo uzatvárali, a to osobami odlišnými od žalovanej. V žiadnom prípade nemožno z uvedeného odvodiť, že súdy vyhodnotili z vykonaného dokazovania vznik novej zmluvy odlišnej od zmluvy v konaní doloženej samotnou sťažovateľkou.

16. Dovolací súd preto uzavrel, že postupom odvolacieho súdu nedošlo k vade zmätočnosti, pričom vo vzťahu k namietanému nesprávne právnemu posúdeniu sťažovateľka nevymedzila dovolací dôvod uplatnený v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP spôsobom, aký vyplýva z § 432 ods. 2 CSP, čo vylučuje uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dovolanie bolo preto odmietnuté v súlade s § 447 písm. f) CSP.

II. Argumentácia sťažovateľky

17. Sťažovateľka namieta, že vo veci konajúce súdy porušili jej právo na prístup k súdnej ochrane tým, že dospeli nesprávnym právnym posúdením k arbitrárnym záverom v rozpore s ustálenou súdnou praxou o tom, že sťažovateľka nedisponuje aktívnou vecou legitimáciou v spore, čoho následkom bolo zamietnutie žaloby.

18. Tým, že prvoinštančný súd nevykonal kľúčové dôkazy navrhnuté sťažovateľkou, a to výsluchy svedkov, došlo k podstatnej vade dokazovania, ktorá mala za následok nedostatočne zistený skutkový stav. Sťažovateľka v tomto smere rozporuje odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil (bod 5 tohto uznesenia), a tvrdí, že ██████████ nebol v čase uzavretia zmluvy o dielo štatutárnym orgánom Infra Services, a preto nemohlo dôjsť k platnému uzatvoreniu zmluvy o dielo, ako to tvrdí okresný súd. Neprichádza do úvahy ani aplikácia § 15 ods. 1 Obchodného zákonníka, keďže ██████████ bol síce vedúcim správy Infra Services, to však bez ďalšieho neznamena, že bol oprávnený uzatvárať zmluvy v mene Infra Services. Súd prvej inštancie vylúčil dôkazy, ktoré mali potenciál preukázať rozhodný skutkový stav, vrátane toho, že ██████████ nebol oprávnený konať v mene spoločnosti Infra Services, a to výsluchy svedkov.

19. Porušenie práva na súdnu ochranu sťažovateľka namieta aj v súvislosti so zmenou žaloby. V tomto smere tvrdí, že podanie z 22. mája 2018, v ktorom boli uvedené doplňujúce skutočnosti, nemožno posudzovať ako zmenu žaloby. V konkrétnych okolnostiach veci išlo len o doplnenie ďalších skutočností už uplatňovaného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Pokiaľ by sa ústavný súd stotožnil s názorom vo veci konajúcich súdov o tom, že išlo o zmenu žaloby, potom podľa sťažovateľky neboli splnené podmienky na nepripustenie zmeny žaloby, keďže do 25. mája 2018, t. j. do doručenia písomného podania sťažovateľky, okresný súd neoboznamoval

strany v spore so žiadnymi listinnými dôkazmi a nebolo vykonané ani žiadne dokazovanie. Súd prvej inštancie rozhodnutie o nepripustení zmeny žaloby neodôvodnil, čím došlo k porušeniu práv na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

20. Podľa sťažovateľky došlo k porušeniu zákazu prekvapivých rozhodnutí a porušeniu práva na vysporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami, ako aj práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Okresný súd sa odklonil od tvrdení strán v zásadných a rozhodujúcich skutočnostiach, z ktorých vychádzal pri svojom rozhodovaní, pričom však strany sporu so svojím názorom neoboznámil a odňal sťažovateľke právo na riadne uplatnenie prostriedkov procesného útoku, resp. obrany, keď sa k názoru súdu nemohol počas konania vyjadriť a ani predložiť dôkaz. Sťažovateľka tvrdí, že vo veci konajúce súdy dospeli k záverom, ktoré sú v rozpore so zhodnými tvrdeniami strán, a to že [REDAKOVANÉ] bol oprávnený konať v mene Infra Services. Závery súdu o údajnom oprávnení [REDAKOVANÉ] konať v mene menovanej spoločnosti vyvedenom z jeho pracovnej pozície v spojení s § 15 Obchodného zákonníka sú nesprávne a nemajú oporu v tvrdeniach strán ani vo vykonanom dokazovaní. S už uvedenými skutočnosťami sa vo veci konajúce súdy nevysporiadali, čo je v rozpore s právom na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

21. Za nesprávne označuje aj závery súdu o uzatvorení novej zmluvy o dielo, ktorej predmetom mali byť práce nad rámec zmluvy o dielo. Uvedená právna kvalifikácia je v rozpore s tvrdeniami strán a vykonaným dokazovaním, keďže v prípade, ak by sťažovateľka platne uzatvorila s Infra Services zmluvu o dielo, ktorej obsahom mali byť práce nad rámec zmluvy o dielo, nemohlo ísť o zmluvu v prospech tretej osoby. Predmetná právna kvalifikácia, ktorú si osvojil súd, sa odlišovala od tvrdení a argumentácie strán v konaní, pričom strany s týmto právnym názorom súdu neboli v konaní oboznámené, a tak nemohli uplatniť prostriedky procesnej obrany (doplnenie dokazovania a skutkové tvrdenia), ktorými by tieto závery vyvrátili. Vydaním prekvapivého rozhodnutia súdu prvej inštancie, v ktorom absentovalo riadne odôvodnenie a náležité vysporiadanie sa s relevantnými skutočnosťami a ktoré sa bez relevantných dôvodov odklonilo od právneho názoru poskytnutého stranám sporu počas konania, došlo zo strany súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu a dovolacieho súdu k porušeniu procesných práv sťažovateľky.

22. Sťažovateľka tvrdí, že okresný súd v konaní o žalobe prezentoval svoj predbežný právny názor, podľa ktorého povinnosť splniť sťažovateľkou uplatnený nárok svedčí žalovanej. Napriek tomu, že od momentu, keď súd predbežný právny názor sporu poskytol, nedošlo k vykonaniu dôkazov ani k zmene skutkových tvrdení strán, ktoré by mali vplyv na posúdenie uvedenej otázky o tom, ktorý subjekt bol povinný sťažovateľke žalovanú sumu plniť, dospel prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí k opačnému právnemu názoru, a to že žalovaná nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti plniť sťažovateľke ňou uplatnený nárok a zaplatiť žalovanú sumu.

23. Najvyšší súd podľa sťažovateľky už poukazované vady v konaní pred súdom prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil odvolací súd, neodstránil, pričom jeho závery obsiahnuté v napadnutom uznesení sú podľa sťažovateľky absolútne arbitrárne a ústavne neudržateľné.

24. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje zmarením možnosti sťažovateľky domôcť sa svojho práva, a to zaplataenia žalovanej sumy, ako aj náhrady nákladov trov konania. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v požadovanej sume by aspoň čiastočne poskytlo sťažovateľke satisfakciu za spôsobenú ujmu v súdnom konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

25. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke arbitrárnosti rozhodnutí odvolacieho súdu a najvyššieho súdu konajúcich vo veci sťažovateľky. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým rozsudkom krajského súdu:

26. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 8/2022).

27. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie, bolo procesne prípustné dovolanie. Zo skutočností uvedených v časti I tohto uznesenia pritom vyplýva, že sťažovateľka túto možnosť aj využila a dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu (z dôvodov zmätočnosti, ako aj nesprávneho právneho posúdenia veci) podala, pričom najvyšší súd v rámci dovolacieho konania dovolacie námietky aj preskúmal. Námietky sťažovateľky (prekrývajúce sa s tými, ktoré sú vznesené v ústavnej sťažnosti) vecne preskúmal najvyšší súd ako dovolací súd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

28. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd v súvislosti s východiskami rozhodovania vo veci ústavnej sťažnosti zdôrazňuje, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňovateľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

29. Ústavný súd ďalej považuje za žiaduce v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ jeho rozhodovania o časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky, rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, zvyrazniť, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („fairness“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležité odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

30. Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania (či strany sporu), je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony strany v spore primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (m. m. IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

31. V zmysle už prezentovaných záverov sa ústavný súd pri posúdení namietaného porušenia práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu sústredil a zameral na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľky, ktorú uplatňovala v podanom dovolaní, vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

32. Sťažovateľka atakuje rozhodnutie dovolacieho súdu pre jeho arbitrárnosť. V konkrétnostiach poukazuje na vady v konaní pred súdom prvej inštancie zhrnuté v bodoch 17 až 24 tohto uznesenia, ktoré neboli zo strany krajského súdu ani najvyššieho súdu odstránené. Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd s námietkami sťažovateľky, ktorými odôvodňovala prípustnosť a zároveň dôvodnosť ňou podaného dovolania, vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

33. Najvyšší súd vo vzťahu k podmienke aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľky, ktorej skúmanie je nevyhnutnou súčasťou každého súdneho konania (rozsudok najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 205/2009 z 29. júna 2010), ústavne akceptovateľným spôsobom konštatoval dostatok dôvodov obsiahnutých v rozhodnutiach súdov nižšej inštancie, ktorými tieto dospeli k záveru o jej nedostatku z dôvodu neexistencie pohľadávky sťažovateľky proti žalovanej. Sťažovateľka poukazuje v tomto smere na rozhodnutie najvyššieho súdu R 119/2003, od ktorého sa podľa jej názoru v tomto smere najvyšší súd odklonil, no jej námietke nemožno prisvedčiť. V samotnom napadnutom uznesení najvyšší súd zdôraznil, že z označeného rozhodnutia R 119/2003 vyplýva pri relevantnom oznámení postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky založenie aktívnej procesnej

legitimácie, t. j. spôsobilosti byť stranou v konaní na strane žalobcu alebo žalovaného, nie však založenie vecnej legitimácie, ktorá predstavuje stav vyplývajúci z hmotného práva a zároveň aj základný predpoklad úspešnosti žaloby. Posúdenie (ne)platnosti zmluvy o postúpení v rámci preskúmania (aktívnej) vecnej legitimácie preto nemohlo mať za následok odňatie práv sťažovateľky.

34. Za vadu konania spôsobujúcu v konečnom dôsledku porušenie sťažovateľkou označených práv považuje táto aj nevykonanie ňou navrhovaných dôkazov. Ani táto námietka nie je podľa názoru ústavného súdu dôvodná. V napadnutom uznesení sa touto vadou najvyšší súd zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom sa s ňou aj vysporiadal, keď zdôraznil možnosť, nie povinnosť všeobecného súdu stranou v konaní navrhnuté dôkazy vykonať (§ 185 ods. 1 CSP) a zároveň akcentoval aj povinnosť všeobecného súdu zamietnutie návrhu na vykonanie dôkazov riadnym spôsobom odôvodniť. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu pritom vyplýva, prihliadajúc na relevantné časti rozhodnutí súdov nižších inštancií (predovšetkým bod 5 tohto uznesenia), podložený záver o tom, že vo veci konajúce súdy sa so skutočnosťou nevykonania navrhovaných dôkazov vo svojich rozhodnutiach riadne vysporiadali.

35. Ústavný súd v tomto kontexte poukazuje na svoju ustálenú rozhodovaciu činnosť, v súlade s ktorou dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces strany v konaní v prípade, že všeobecný súd nevykoná dôkaz navrhovaný touto stranou, hoci tento má preukazovať skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalovaného nároku významná, či rozhodujúca (m. m. II. ÚS 168/2019). O takýto prípad však v konkrétnych okolnostiach veci nejde. Z odôvodnenia predovšetkým súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd stotožnil, vyplýva, že dôvodom zamietnutia návrhu na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov bola objektívna nemožnosť na podklade navrhovaných výsluchov preukázať dôvodnosť sťažovateľkou uplatňovaného nároku na zaplatenie ceny za vykonané práce vo vzťahu k žalovanej, a to z dôvodu, že uplatňovaný nárok na zaplatenie ceny vo vzťahu k žalovanej odôvodňovala existenciou dojednania prác zamestnancom Infra Services, a nie žalovanej. Ani pri preukázaní pravdivosti a opodstatnenosti skutkových tvrdení uvádzaných sťažovateľkou by nebolo možné žalobe vyhovieť. Záver dovolacieho súdu o neukrátení sťažovateľky na jej právach zamietnutím vykonania dokazovania vzhľadom na už uvádzané považuje ústavný súd za ústavne udržateľný.

36. Ďalšou námietkou sťažovateľka spochybňuje nepripustenie zmeny žaloby, ktoré považuje za vadu konania spôsobujúcu zásah do práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie (bod 19 tohto uznesenia). Argument sťažovateľky, ktorý spochybňuje posúdenie ňou podaného návrhu ako zmeny žaloby, považuje ústavný súd už *prima facie* bez toho, aby sa dôvodmi uvádzanými sťažovateľkou hlbšie zaoberal, za nedôvodný. Sťažovateľka totiž zjavne opomína ustanovenie Civilného sporového poriadku, ktoré za zmenu žaloby považuje i podstatnú zmenu alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe (§ 140 ods. 2 CSP). Už len s prihliadnutím na už uvedené nemožno argumentácii sťažovateľky o tom, že išlo len o „doplňujúce skutočnosti“, a nie o zmenu žaloby, prisvedčiť. Skutočnosti uvádzané sťažovateľkou v predmetnom návrhu na zmenu žaloby sa týkali tvrdenia o tom, že objednávateľom prác nebol zamestnanec Infra Services, ako to tvrdila v žalobe, ale zamestnanec žalovanej, čo nepochybne odôvodňuje záver o tom, že v konkrétnych okolnostiach veci išlo o podstatnú zmenu rozhodujúcich skutočností tvrdených v žalobe. Navyše táto zmena by si nevyhnutne vyžadovala preukázať, že k objednaníu prác zo strany žalovanej skutočne došlo, čo z dôvodu podstatnej zmeny rozhodujúcich skutočností

odôvodňuje záver o tom, že výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom na rozhodnutie o novej zmenenej žalobe, čo je opäť jeden zo zákonných dôvodov na nepripustenie zmeny žaloby (§ 143 ods. 1 CSP). Záver najvyššieho súdu o tom, že k vade zmätočnosti z dôvodu nesprávneho procesného postupu nepripustením zmeny žaloby nedošlo, je preto ústavne udržateľný.

37. Napokon ani námietka sťažovateľky o existencii prekvapivého rozhodnutia súdu prvej inštancie nie je dôvodná. Sťažovateľka v tomto smere prekvapivosť rozhodnutia odôvodňuje odlišnosťou právnej kvalifikácie danej súdom prvej inštancie od tvrdení a argumentácie strán v konaní, zjavne však opomína podstatu príkazu všeobecného súdu nezaťažovať konanie vadou vydania tzv. prekvapivého rozhodnutia. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu (nie súdu prvej inštancie) „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (porovnaj 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (porovnaj 5 Cdo 46/2011). V konkrétnych okolnostiach veci sa odvolací súd plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, z čoho je zrejmé, že na posudzovaný prípad aplikoval tie isté ustanovenia toho istého právneho predpisu ako súd prvej inštancie, pričom svojím postupom nevylúčil sťažovateľku z realizácie jej procesných práv, a preto jeho rozhodnutie nie je prekvapivým či nepredvídateľným. Napokon na už uvedených záveroch rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu je založené aj samotné napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (body 63 a 64 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), a preto ústavný súd nemá dôvod posúdiť záver najvyššieho súdu o tom, že rozhodnutie vydané vo veci sťažovateľky nemožno považovať za prekvapivé, ako arbitrárny.

38. Sťažovateľka síce v ďalšom poukazuje na skutočnosť zmeny predbežného právneho názoru súdu prvej inštancie od jeho konečného právneho posúdenia veci (bod 22 tohto uznesenia), vzhľadom na už uvádzanú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu k tzv. prekvapivému rozhodnutiu však túto argumentáciu nemožno označiť za opodstatnenú. Navyše ani v dôsledku uvedenej zmeny právneho posúdenia, ktorá je v konečnom dôsledku výhradne vecou vo veci konajúceho súdu (zásada *iura novit curia*) sťažovateľka nebola pozbavená svojich práv. Zmena právneho posúdenia súdom prvej inštancie v rámci príslušného prvoinštančného konania sťažovateľku totiž nediskvalifikovala z možnosti uplatňovať svoje procesné práva priznané jej Civilným sporovým poriadkom v ďalšom konaní pred odvolacím súdom. Na podklade uvedeného je potrebné aj túto argumentáciu sťažovateľky vyhodnotiť ako nedôvodnú vo vzťahu k ňou namietanému porušeniu práv na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

39. Na podklade už uvádzaných predbežných záverov k jednotlivým námietkam sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že skutočnosti, ktoré sťažovateľka uvádza v ústavnej sťažnosti, neindikujú nedostatočnosť odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu a neumožňujú prijať záver, že v postupe najvyššieho súdu a ním vydanom rozhodnutí došlo k takým pochybeniam, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor na možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, prípadne práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

40. Na podklade dosiaľ uvedeného a preskúmaním napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v danom prípade postupoval v medziach svojej právomoci, dovolanie sťažovateľky riadne preskúmal, dospel pritom preskúmaním jednotlivých dovolacích námietok k ústavne udržateľnému záveru o ich neopodstatnenosti. Najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia odpovedá na východiskové námietky uplatnené v dovolaní sťažovateľkou ústavne akceptovateľným spôsobom, pričom jeho odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení nemožno považovať za svojvoľné ani za zjavne neodôvodnené a nevyplýva z neho ani taká aplikácia príslušných procesnoprávných a hmotnoprávných noriem, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

41. Keďže z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd, prihliadajúc na čiastkové závery, hodnotí námietky sťažovateľky o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnené, čo je dôvodom na odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

42. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu